

ATODIAD 1

(Adroddiad Perfformiad Aelod Cabinet Amgylchedd)

Blaenoriaethau Cynllun Cyngor Gwynedd 2023-2028

Cynnydd ar gerrig milltir 2024-25

Gwynedd Glyd:

- Rheolaeth ail gartrefi a llety gwyliau tymor byr

Gwynedd Werdd:

- Cynllun Datblygu Lleol newydd
- Gwastraff ac Ailgylchu
- Teithio Llesol
- Trafnidiaeth Gyhoeddus

Gwynedd Glyd: Cefnogi pobl Gwynedd i fyw mewn cartrefi addas yn eu cymunedau

Prosiect: Rheolaeth ail gartrefi a llety gwyliau tymor byr

Mae'r nifer sylweddol o dai yng Ngwynedd sy'n cael eu defnyddio fel ail gartrefi a llety gwyliau tymor-byr yn cael effaith andwyol ar allu pobl y sir i gael mynediad at gartrefi yn eu cymunedau.

Mae'r Cyngor wedi cyflwyno ymchwil manwl i'r Llywodraeth yn amlygu'r angen am weithredu ym meysydd cynllunio, trethiant a thrwyddedu er mwyn cael gwell rheolaeth o'r sefyllfa. Yn dilyn cyhoeddiadau y Llywodraeth, gan gynnwys sefydlu Peilot Dwyfor sy'n ymrwymo i gyflwyno camau i daclo problemau yn y maes, mae'r Cyngor yn gweithredu newidiadau deddfwriaethol ac yn gosod premiwm treth Cyngor ar gyfer ail gartrefi a thai gwag bob blwyddyn ar gyfradd briodol i ymateb i'r sefyllfa ar y pryd.

Prosiect: Rheolaeth ail gartrefi a llety gwyliau tymor byr

Cerrig milltir 2024/5	Diweddariad ar y cerrig milltir hyd yma	Wedi cwblhau
1. Paratoi adroddiad yn dilyn cyfnod ymgysylltu ar gyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4 i'w gyflwyno i'r: · Pwyllgor Craffu Cymunedau ar 16 Mai 2024; · Cabinet y Cyngor ym Mehefin / Gorffennaf 2024 gydag argymhelliad i gadarnhau cyflwyno Cyfarwyddyd Erthygl 4, i fod yn weithredol ar 1 Medi 2024.	1. Y Cabinet wedi cadarnhau'r Cyfarwyddyd Erthygl 4 ar 16 Gorffennaf 2024.	
2. Yn ddarostyngedig i benderfyniad y Cabinet, defnyddio'r un dulliau ymgysylltu a wnaed yn haf 2023, i hysbysu trigolion Gwynedd y bydd Cyfarwyddyd Erthygl 4 yn weithredol o 1 Medi 2024.	2. Wedi gweithredu yn Awst 2024.	
3. Byddwn yn rhoi trefniadau mewn lle i ragbaratoi ar gyfer gweithredu'r Cyfarwyddyd Erthygl 4.	3. Trefniadau mewn lle ac yn weithredol o 1 Medi 2024..	
4. Paratoi Canllaw Cynllunio Atodol (Rheoli'r defnydd o dai fel llety gwyliau) ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus.	4. Canllaw drafft wedi ei adrodd i'r Cabinet 11 Chwefror 2025 a'i gymeradwyo ar gyfer ymgynghoriad cyhoeddus a'r ymgynghoriad i ddod i ben ar 7 Ebrill 2025.	
5. Ceisio cryfhau'r Tîm Erthygl 4 yn y cyfnod hyd at Medi 2024 drwy recriwtio a hyfforddi 2 swyddog cynllunio Cyfarwyddyd Erthygl 4 (gan ddefnyddio adnodd gan Lywodraeth Cymru ar y cyd ag adnodd sydd eisoes wedi ei glustnodi gan y Cabinet).	5. Wedi recriwtio 2 Hyfforddai Cynllunio Erthygl 4 ers Gorffennaf a Medi 2024. Rhaglen hyfforddiant yn cael ei gweithredu.	
6. O ran y Premiwm Treth Cyngor: · Gwaith ymchwil i effaith y Premiwm o ran unrhyw newid defnydd eiddo, gan gynnwys ymgysylltu a dadansoddi canlyniadau (Ebrill – Gorffennaf 2024). · Y Cabinet i ystyried y canlyniadau ym Medi 2024 os yw am gynnal ymgynghoriad cyhoeddus ar gynyddu lefel y Premiwm ar gyfer 2025/26. · Cynnal ymgynghoriad ar newid lefel y Premiwm - os bydd un – (Medi - Hydref 2024). · Y Cyngor Llawn i ystyried lefel y Premiwm ar gyfer 2025/26 yn Rhagfyr 2024 (boed newid yn cael ei argymell neu beidio).	6. Y camau wedi eu cwblhau yn unol â'r amserlen. Yn dilyn y gwaith ymchwil, penderfyniad wedi ei wneud gan y Cyngor llawn yn Rhagfyr 2024 i gadw'r Premiwm ar yr un lefel ar gyfer 2025/6.	
7. Yn dilyn cyhoeddiad Llywodraeth Cymru am fwriad i gyflwyno deddfwriaeth cynllun cofrestru a thrwyddedu statudol ar gyfer llety gwyliau erbyn diwedd 2024, ystyried goblygiadau y newid i'r Cyngor o ran gofynion gorfodaeth/rheoleiddio posib (disgwylir manylion pellach am y drefn newydd a'r disgwyliadau posib ar Gynghorau).	7. Y Cyngor wedi cyflawni'r gwaith sydd o fewn ein rheolaeth ar gyfer 2024/5, ac ystyried unrhyw ddatblygiadau pellach maes o law gan Lywodraeth Cymru.	

Gwynedd Werdd: Gwarchod harddwch naturiol y sir, ac ymateb yn gadarnhaol i'r argyfwng newid hinsawdd

Prosiect:

Cynllun Datblygu Lleol newydd

Byddwn yn llunio Cynllun Datblygu Lleol newydd ar gyfer ardal awdurdod cynllunio Gwynedd fydd yn cyfarch anghenion tai, cyflogaeth, cymdeithasol ac amgylcheddol trigolion y sir dros y 15 mlynedd nesaf.

Prosiect: Cynllun Datblygu Lleol newydd

Cerrig milltir 2024/5	Diweddariad ar y cerrig milltir hyd yma	Wedi cwblhau
1. Yn ddarostyngedig i sêl bendith Llywodraeth Cymru, cychwyn gweithredu ar y Cytundeb Cyflawni er mwyn hwyluso'r trefniadau ar gyfer y gwaith o baratoi Cynllun Datblygu Lleol newydd i Wynedd. (Mae'n ofynnol paratoi Cynllun Datblygu Lleol o fewn cyfnod o dair mlynedd a hanner.)	1. Cytundeb Cyflawni wedi ei gymeradwyo gan Lywodraeth Cymru Ebrill 2024, ac wedi cychwyn cael ei weithredu.	
2. Gweithredu ar y cam cyn-adneuo sy'n cynnwys gwaith hel sail tystiolaeth ar gyfer y Cynllun newydd, fydd yn cynnwys: · galw am safleoedd (Ebrill / Mai), datblygu'r opsiynau strategol (yn dilyn o'r prif faterion, gweledigaeth ac amcanion strategol sydd wedi eu hadnabod yn 2023/24), paratoi papurau cefndir / testun penodol, asesiadau effaith (Ebrill 2024 ymlaen, gan barhau i mewn i 2025/26).	2. Galw am safleoedd wedi cychwyn Gorffennaf 2024 ac wedi ei ymestyn hyd at 15 Ionawr 2025. Y cam cyntaf yn y broses o hidlo safleoedd posib wedi cychwyn. Datblygu'r opsiynau strategol ar waith. Y gwaith yn cynnwys ystyriaeth o dystiolaeth fel rhagamcanion poblogaeth Llywodraeth Cymru (ar gyfer Cymru) – gyhoeddwyd Ionawr 2025, gyda'r rhagamcanion poblogaeth ar gyfer Gwynedd i'w cyhoeddi haf 2025.	Agweddau cam cyn-adneuo wedi cwblhau'n rhannol eleni, ac i barhau yn 2025/6.

Gwynedd Werdd: Gwarchod harddwch naturiol y sir, ac ymateb yn gadarnhaol i'r argyfwng newid hinsawdd

Prosiect: Gwastraff ac Ailgylchu

Byddwn yn paratoi strategaeth gwastraff ac ailgylchu newydd er mwyn mynd i'r afael â chynyddu'r lefel ailgylchu yn y sir i gwrdd â'r targed cenedlaethol o 70% erbyn 2025.

Byddwn yn asesu pa mor effeithiol yw'n trefniadau casglu sbwriel presennol o ran hybu ailgylchu (o ddrws i ddrws ac yn ein canolfannau), ac yn cyflwyno trefniadau newydd lle bo angen.

Prosiect: Gwastraff ac Ailgylchu

Cerrig milltir 2024/5	Diweddariad ar y cerrig milltir hyd yma	Wedi cwblhau
1. Paratoi Strategaeth Wastraff ac Ailgylchu a fydd yn gosod cyfeiriad am y blynyddoedd i ddod gyda'r nod o uchafu lefelau ailgylchu a chamau penodol i drawsnewid y gwasanaethau gwastraff ac ailgylchu. Gan fwydo i mewn i'r gwaith strategol, byddwn yn: i. Adolygu asedau trin gwastraff presennol a pharatoi opsiynau uwchraddio i ddatblygu safleoedd sy'n fodern ac addas i bwrpas fydd yn ein cynorthwyo i brosesu mwy o wastraff ein hunain a gwella ansawdd y cynnyrch. ii. Fel rhan o waith ehangach o adolygu trefniadau casglu, byddwn yn treialu'r defnydd o sachau hesian ar gyfer casgliadau ailgylchu mewn hyd at 2,000 o gartrefi, yn adolygu llwyddiant er mwyn ystyried addasrwydd ymestyn i ardaloedd eraill yn y sir. iii. Bydd gwaith codi ymwybyddiaeth, cyfathrebu ac ymgysylltu yn cyd-fynd gyda'r treial sachau hesian, a bydd cynllun newid ymddygiad yn seiliedig ar ddata yn cael ei baratoi i gefnogi'r Strategaeth Wastraff ac Ailgylchu. iv. Trefniadau gwastraff masnachol newydd sy'n cydymffurfio gyda rheoliadau ailgylchu yn y gweithle Cymru-gyfan a hefyd trawsnewid y busnes i fod yn fwy effeithlon a modern. v. Symud tuag at hybu economi gylchol drwy leihau tunelledd y gwastraff gweddilliol a gynhyrchir a chynyddu a chefnogi ailddefnyddio a thrwsio drwy ein canolfannau ailgylchu.	1. Strategaeth ddrafft wedi ei llunio, a disgwylir adrodd arno i Cabinet y Cyngor ym Mehefin 2025 am gymeradwyaeth i gynnal ymarferiad ymgysylltu/ymgynggori cyhoeddus. i. Cydweithio â Wrap Cymru i baratoi cynlluniau cychwynnol ar gyfer cyfleusterau trin a phrosesu gwastraff modern ac addas i bwrpas ar gyfer safleoedd Caergylchu (Caernarfon) a Ffridd Rasus (Harlech). ii. Cwmni arbenigol wedi eu penodi i arwain ar waith monitro'r treial fydd yn parhau tan fis Gorffennaf 2025. iii. Cynllun codi ymwybyddiaeth a hyrwyddo defnydd o wasanaethau ailgylchu penodol yn targedu ardal wedi ei dreialu yn ardal Tanygrisiau a Bangor, gyda'r bwriad i ymestyn i ardaloedd eraill yn y flwyddyn newydd. iv. Ailstrwythuro ac ailedrych ar sut rydem yn rheoli a gweithredu gwastraff masnachol gan gynnwys prynu system swyddfa gefn newydd. v. Nifer o brosiectau gan gynnwys asesu hygyrchedd ein canolfannau ailgylchu, annog mwy o ailgylchu a chydweithio efo partneriaid i ailddefnyddio'r defnyddiau a dderbynnir cyn eu hailgylchu.	 Wedi cwblhau'n rhannol - Strategaeth ddrafft wedi ei pharatoi, gyda'r bwriad o gyflwyno am ystyriaeth buan y Cabinet.
2. Sicrhau rheolaeth ar y gorwariant, gan roi ystyriaeth i'r cynlluniau arbedion, yn ogystal â gosod strwythur staffio sy'n addas i allu cyflawni'r gwaith, o fewn yr adnoddau sydd ar gael. Fel rhan o gynlluniau arbedion ehangach, byddwn yn ystyried amllder casgliadau gweddilliol.	2. Cynnydd cadarnhaol yn parhau o ran rheolaeth o'r gorwariant. Gwaith cychwynnol yn cael ei wneud ar hyn o bryd efo Wrap Cymru i fodelu gwahanol opsiynau.	 Parhau i reoli'r cyllidebau yn ddarbodus Disgwylir bydd yr asesiad yn barod erbyn haf 2025 er mwyn ystyried y camau nesaf

Gwynedd Werdd: Gwarchod harddwch naturiol y sir, ac ymateb yn gadarnhaol i'r argyfwng newid hinsawdd

Prosiect: Teithio Llesol

Mae teithio llesol yn anelu i sicrhau fod cerdded a beicio yn dod y dewis arferol ar gyfer teithiau bob dydd, er mwyn gwella iechyd personol, ansawdd yr aer ac yn gwneud lleoedd yn fwy dymunol i fyw a gweithio ynddynt.

Byddwn yn gwella llwybrau cerdded a beicio presennol y sir, a chyflwyno llwybrau teithio llesol o'r newydd er mwyn hwyluso mwy o gerdded a beicio yn ein cymunedau.

Prosiect: Teithio Llesol

Cerrig milltir 2024/5	Diweddariad ar y cerrig milltir hyd yma	Wedi cwblhau
1. Yn dilyn cyflwyno cynlluniau manwl i Lywodraeth Cymru am gynlluniau Teithio Llesol a Llwybrau Diogel mewn Cymunedau, gweithredu ar y cynlluniau llwyddiannus canlynol: · Ffordd Penrhos Bangor (ail wedd); · Ysgol Rhostryfan; · Ysgol Trefferthyr, Cricieth.	1. • Ffordd Penrhos Bangor (ail wedd): Elfen cyntaf o'r ail wedd wedi ei gyflawni gyda'r gweddill sy'n cynnwys sy'n cynnwys gosod man croesi rhwng yr Ysbyty a Heol Cae Cilmelyn, wedi dechrau. Disgwylir bydd y gwaith wedi ei gwblhau erbyn diwedd mis Mai. • Ysgol Rhostryfan: Mae'r gwaith yn parhau - strwythurau concrid ar gyfer y ramp yng nghefn yr ysgol wedi'u gosod ond gwaith pellach ei angen cyn y bydd wedi ei gwblhau. Er bod y prosiect yn cymryd mwy o amser nag a ragwelwyd, mae'r contractwyr wedi ymrwymo i gwblhau'r gwaith erbyn mis Mehefin. • Ysgol Trefferthyr, Cricieth: Gwaith wedi cychwyn ar safle ym mis Rhagfyr 2024, gyda'r gwaith creu llwybr cerdded a beicio a man croesi tu allan i'r ysgol yn dod i ben. Bydd y prif waith ar yr A497 wedi ei gwblhau erbyn diwedd gwyliau Sulgwyn. Fel gwaith ychwanegol, rydym hefyd yn edrych i gyflwyno llwybr troed ar Lôn Fel Isaf.	 Cwblhau'n rhannol, gyda'r cynlluniau i'w cwblhau yn fuan yn 2025/6
2. Hyrwyddo llwybrau i drigolion ac ymwelwyr i'r sir am y cyfleoedd cerdded a beicio ar rwydwaith teithio llesol Gwynedd.	2. Hyrwyddo'r rhwydwaith o lwybrau ar waith ac yr cyd gydag eraill (ee Croeso Cymru)	 Gwaith parhaol

Gwynedd Werdd: Gwarchod harddwch naturiol y sir, ac ymateb yn gadarnhaol i'r argyfwng newid hinsawdd

Prosiect: Trafnidiaeth Gyhoeddus

Byddwn yn adolygu ein darpariaeth trafnidiaeth gyhoeddus bresennol gyda'r nod o ddatblygu rhwydwaith cludiant cyhoeddus fydd yn gyfleus, yn ddibynadwy ac yn rhesymol ei gost er mwyn caniatáu i drigolion Gwynedd deithio yn hwylus bob diwrnod o'r wythnos. Fel rhan o'r cynllun yma, byddwn hefyd yn cyflwyno bysiau trydan newydd.

Prosiect: Trafnidiaeth Gyhoeddus

Cerrig milltir 2024/5	Diweddariad ar y cerrig milltir hyd yma	Wedi cwblhau
1. Yn dilyn adolygiad a phroses caffael, gweithredu rhwydwaith bysiau cyhoeddus newydd ardal Meirionnydd.	1. Rhwydwaith newydd yn weithredol ym Meirionnydd.	
2. Wedi adolygu rhwydwaith bysiau cyhoeddus yn ardal Dwyfor, cwblhau proses tendro a gweithredu ar hynny.	2. Adolygiad wedi ei gynnal yn Nwyfor, ac er tendro ar rwydwaith newydd, bu'n rhaid ail-dendro ar wasanaethau hanesyddol am 2 flynedd, a bwriad adolygu trefniadau'n y cyfnod yma.	
3. Cynnal proses tendro ar gyfer gweddill Arfon (yn dilyn newidiadau sydd eisoes ar waith yn Nyffryn Nantlle a Chaernarfon), gan weithredu rhwydwaith newydd.	3. Adolygiad wedi ei gynnal a rhwydwaith yn weithredol.	
4. Fel rhan o'r uchod, ystyried opsiynau amgen fel Fflecsi i gyd-fynd efo gwasanaethau mwy traddodiadol fel rhan o rwydwaith integredig sy'n cynnig cyfleoedd teithio lleol a hirach.	4. Darpariaeth amgen fflecsi wedi eu cyflwyno mewn rhannau o Feirionnydd (Dyffryn Dulas a Dolgellau). Darpariaeth yn cael ei fonitro yn barhaus o safbwynt materion gweithredol, defnydd a chostau.	
5. Sicrhau darlun ariannol clir o ran y gost o ddarparu'r rhwydwaith a'r ffynonellau presennol amrywiol.	5. Mae'r prosesau pwrcasu sydd wedi mynd rhagddo fel rhan o'r adolygiad traws-sirol wedi adnabod y costau cysylltiedig â chynnal y rhwydwaith mae'r Cyngor yn gyfrifol amdano. Hyn yn y cyd-destun fod wahanol elfennau i'r rhwydwaith tu hwnt i reolaeth y Cyngor (ee masnachol a wedi ei gomisiynu gan eraill – Trafnidiaeth Cymru: TrawsCymru T2, T3 a T10.) Swyddogion yn cyd-weithio gyda Thrafnidiaeth Cymru a LIC ar wahanol faterion cyllidol sy'n cynnal a chefnogi'r rhwydwaith yng Ngwynedd. Mae newidiadau i'r cronfeydd, y symiau sydd ar gael a sut mae'r rhain yn cael eu gweinyddu, felly angen parhau yn fyw i hyn ac ymateb yn briodol. Mae hyn yn ymestyn a chynnwys y sefyllfa a heriau cyllidol sylweddol a chyffredinol mae'r Cyngor yn ei wynebu.	 Ydi ond gydag adolygiad parhaus